

ПРОГРАМА
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«Поліське наріччя: від витоків до сьогодення
(до 85-річчя від дня народження професора
М. В. Никончука)»

2 червня 2022 року
Житомир

Організаційний комітет конференції

Голова

Киричук Галина – доктор біологічних наук, професор, ректор Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Співголови

Боцян Тетяна – кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової та міжнародної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Гриценко Павло – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту української мови НАН України;

Громик Юрій – кандидат філологічних наук, професор, проректор з навчальної роботи та рекрутації Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Марєєв Дмитро – кандидат філологічних наук, доцент, керівник навчально-методичного відділу Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Мойсієнко Віктор – доктор філологічних наук, професор, голова Вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Члени оргкомітету

Башманівський Олексій – кандидат педагогічних наук, доцент, директор ННІ філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Гримашевич Галина – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Дяченко Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Кучерук Оксана – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Титаренко Валентина – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Чаплінська Оксана – кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та політології Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Шевцова Лариса – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Юрчук Олена – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Ящук Леся – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка.

9.30–10.00

Реєстрація учасників конференції (онлайн)

Join Zoom Meeting

<https://us02web.zoom.us/j/9736222150?pwd=S1p1ZjkxVXZwbkg3dUVBQXlwRVFGUT09>

Meeting ID: 9 736 222 150

Passcode: 322238

10.00–10.30

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вітальне слово ректора Житомирського державного університету імені Івана Франка, доктора біологічних наук, професора **Киричук Галини**.

Вітальне слово директора Інституту української мови НАН України, доктора філологічних наук, професора **Гриценка Павла**.

Вітальне слово проректора з навчальної роботи та рекрутації Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидата філологічних наук, професора **Громика Юрія**.

Вітальне слово керівника навчально-методичного відділу Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, кандидата філологічних наук, доцента **Мареева Дмитра**.

Вітальне слово голови Вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка, доктора філологічних наук, професора **Мойсієнка Віктора**.

Вітальне слово брата професора М.В. Никончука, заслуженого вчителя України **Никончука Олександра**.

10.30–12.30

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<https://us02web.zoom.us/j/9736222150?pwd=S1p1ZjkxVXZwbkg3dUVBQXlwRVFGUT09>

Meeting ID: 9 736 222 150

Passcode: 322238

Гриченко Павло (Київ) Об'єкт і дослідницькі процедури в діалектологічних студіях.

Поповський Анатолій (Дніпро) Мовні виміри поліського наріччя в пісенних записах Василя Кравченка.

Глуховцева Катерина (Полтава) Лексичний фон діалектного тексту.

Шульгач Віктор (Київ) До етимології деяких західнополіських діалектизмів.

Мартинова Ганна (Черкаси) Лексичні полісько-середньонаддніпрянські паралелі: склад, семантика, специфіка функціонування.

Венжинович Наталія (Ужгород) Фразеологічна картина світу закарпатців та поліщуків: спільне й відмінне.

13.00–16.00
СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ
Секція 1

**ПОСТАТЬ М.В. НИКОНЧУКА В НАУКОВО-КУЛЬТУРНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ
ДИСКУРСІ УКРАЇНИ**

<https://zoom.us/j/94683562523?pwd=K3NGWTh5R1prRDBLQWtueS8xaFNOUT09>
Meeting ID: 94683562523
Passcode: 2022

Керівник секції: кандидат філологічних наук, доцент
Леся Ящук

Абрамович Неля (Житомир) Поетична спадщина Миколи Никончука як о-мовлення світу.

Гороф'янюк Інна (Вінниця) Матеріали до «Лексичного атласу української мови» М.В.Никончука: досвід упровадження українськими діалектологами.

Гримашевич Галина (Житомир) Наукова спадщина М.В. Никончука в контексті сучасних діалектологічних досліджень.

Доброльожа Галина (Житомир) Актуальність громадянської поезії Миколи Никончука.

Дяченко Наталія (Житомир) Концепт тілесності в поезії Миколи Никончука.

Мойсієнко Віктор (Житомир) Погляди професора Миколи Никончука на генезу поліських говорів.

Титаренко Валентина (Житомир) Лексикографічні праці Миколи Никончука – важливе джерело вивчення динаміки лексики української мови.

Франчук Марина (Житомир) Види метафор у ліриці Миколи Никончука.

Чаплінська Оксана (Житомир) Космічний золотослів поезії Миколи Никончука.

Юрчук Олена (Житомир) «В селі батьків на Норині / Мої древлянські корені...». Концепт малої батьківщини в поезіях Миколи Никончука.

Ящук Леся (Житомир) Особливості вживання напівпредикативних одиниць у поетичних творах Миколи Никончука.

Секція 2

МОВНІ ВИМІРИ ПОЛІСЬКОГО НАРІЧЧЯ (ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА, ФРАЗЕОЛОГІЧНА, МОРФОЛОГІЧНА, СИНТАКСИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ)

<https://us02web.zoom.us/j/9736222150?pwd=S1p1ZjkxVXZwbkg3dUVBQXlwRVFGUT09>

Meeting ID: 9 736 222 150

Passcode: 322238

Керівник секції: кандидат філологічних наук, доцент
Галина Гримашевич

Волошинова Марина (Полтава) Полісько-слобожанські лексичні паралелі (на прикладі назв посуду та кухонного начиння).

Горохова Людмила (Житомир) Лексичні особливості говірки с. Норинськ Коростенського району Житомирської області.

Делюсто Марина (Ізмаїл) Морфологічні риси західнополіського діалекту в українських південнобессарабських говірках.

Денисюк Василь (Умань) Пам'ятки північноукраїнського наріччя як джерело вивчення динаміки фразеологічного фонду української мови.

Дячук Віра (Київ) Зіставна характеристика словотвірних гнізд із вершиною «мати» в середньонаддніпрянських та гуцульських говірках.

Зінчук Руслана (Луцьк) Родовий відмінок однини прикметників у західнополіських і суміжних говірках.

Кобирилка Галина (Київ) Наголошування похідних слів.

Коваленко Борис (Кам'янець-Подільський) Концепт ЧАС у говірковому мовленні поліщуків.

Коваленко Наталія (Кам'янець-Подільський) Культурні коди поліщуків у фразеології.

Колесников Андрій (Ізмаїл) Збереження і трансформація генетичних поліських діалектних рис в українських говірках межиріччя Дністра і Дунаю.

Колоїз Жанна (Кривий Ріг) Лексико-фразеологічні особливості села Тріскині Сарненського району Рівненської області.

Кривуля Валентина (Дніпро) Німецькі інтерференційні прояви в поліській лексиці.

Литвиненко Яна (Суми) Методологічні основи дослідження орнітолексики північного наріччя.

Лісняк Наталія (Київ) Мовностилістичні паралелі в піснях Полісся та Лемківщини про війну.

Марєєв Дмитро (Глухів) Семантична структура лексеми *кресати* в українських східнополіських говірках.

Нестерчук Оксана (Луцьк) Середньополіська говірка села Месткавичі Пінського району (за книгою Олексія Диковицького «Онъдэ»).

Плечко Антоніна (Житомир) Корисні копалини в середньополіських віруваннях.

Руколянська Наталія (Запоріжжя) Способи творення прізвищ села Киянка Новоград-Волинського району Житомирської області.

Скорук Ірина (Луцьк) Народно-побутові антропоніми жителів Маневиччини.

Фальківська Людмила (Житомир) Лексика збиральництва в говірці с. Піщаниця Коростенського району Житомирської області.

Шарапа Марина (Житомир) Етнофраземи в середньополіських обрядових текстах весняно-літнього календарного циклу.

Щербина Тетяна (Черкаси) Опозиція СВІЙ / ЧУЖИЙ у говірках середньонаддніпрянсько-степового порубіжжя.

Юсікова Олена (Київ) Лексема *пиріг*: поліський і загальноукраїнський контексти.

Секція 3

ПОЛІСЬКА ЛЕКСИКОГРАФІЯ ТА ТЕКСТОГРАФІЯ

<https://zoom.us/j/8656014989?pwd=RmtFSDQyamRPNjdYRE9Vbkd0YkExZz09>

Meeting ID: 865 601 4989

Passcode: 2022

Керівник секції: кандидат філологічних наук, доцент
Валентина Титаренко

Багнюк Наталя, Осінчук Юрій (Львів) Писемні пам'ятки з Полісся в корпусі джерел «Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.».

Бідношия Юрій (Київ) Феномен писемних діалектних текстів (наївна поезія Північного Підляшся).

Богдан Світлана (Луцьк) Діалектизми в епістолярному ідіолекті Лесі Українки.

Вавринюк Тетяна (Кривий Ріг) Особливості функціонування діалектизмів у творах Володимира Лиса.

Грицевич Юрій (Луцьк) Назви предметів побуту в західнополіських фольклорних текстах.

Громик Юрій (Луцьк) Середньополіська говірка в прозі Олени Лотоцької.

Дика Людмила (Київ) «Записки о Южной Руси» Пантелеймона Куліша як перша «діалектна хрестоматія».

Зелінська Оксана (Умань) Семилітня дитина в українській лінгвокультурі.

Клименко Наталія (Покровськ) Лексичні діалектизми в "Матеріалах до словника українських східностепових говірок Донеччини" та лексичних матеріалах Миколи Никончука.

Крашеніннікова Тетяна (Дніпро) Поліські говіркові елементи в українських літературних казках О. Романової.

Леснова Валентина (Полтава) Поліські діалектні елементи у творах Олени Лотоцької.

Малюга Наталія (Кривий Ріг) Актуалізація поліського наріччя в перекладному тексті "Чорнобильська молитва: хроніка майбутнього" Світлани Алексієвич.

Рябець Людмила (Київ) Говірки Полісся в лексикографічному опрацюванні.

Тищенко Тетяна (Умань) Старі фотографії на стіл поклади... Світлини із сімейного архіву як джерело дослідження весільного обряду.

Ткачук Марина (Київ) Фольклорні тексти як джерело поліської лексикографії.

Яручик Віктор (Луцьк) Вкраплення поліських говірок у поетичній творчості Петра Маха.

Яворський Андрій (Луцьк) Актуалізація говірки в поетичних текстах сучасних авторів із Північного Підляшся.

Секція 4

СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА М.В. НИКОНЧУКА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
<https://us04web.zoom.us/j/4258490755?pwd=qdB3Ju-oIIquvB0slilrxrMJlz7Fg7.1>
Meeting ID: 4258490755
Passcode: 2022

**Керівник секції: доктор педагогічних наук, професор
Оксана Кучерук**

Кучерук Оксана (Житомир) Мовна картина світу поліщуків у поетичних текстах Миколи Никончука: лінгвометодичний аспект.

Левчук Ірина (Луцьк) Спадщина М.В. Никончука під час вивчення мовознавчих дисциплін: перспективи цифровізації.

Маленицька Ольга (Луцьк) Використання літературно-художньої спадщини М.В. Никончука в реалізації навчально-виховних цілей уроків української мови.

Підгурська Валентина (Житомир) Методика вивчення діалектної лексики на уроках української мови та читання в початкових класах.

Приходько Наталія (Луцьк) Пунктуаційна система в поетичній творчості Миколи Никончука.

Шевцова Лариса (Житомир) Вивчення лексичного матеріалу в основній школі (на прикладі творів М.В. Никончука).

Янчук Наталія (Житомир) Краєзнавча робота на уроках української мови в старших класах (на матеріалі поетичних творів Миколи Никончука).

16.00–17.00

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

<https://us02web.zoom.us/j/9736222150?pwd=S1p1ZjkyVXZwbkg3dUVBQXlwRVFGUT09>

Meeting ID: 9 736 222 150

Passcode: 322238

